

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Т. в. о. президента
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

Т. О. Ярошенко
«14» лютого 2018 р.

ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття ступеня магістра за спеціальністю **032 «Історія та археологія»**
(галузь знань: **03 «Гуманітарні науки»**; освітня програма «Історія»
на основі ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста,
здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Схвалено
Вченою радою
факультету гуманітарних наук

(протокол № 2 від 01 лютого 2018 р.)

Голова Вченої ради
декан факультету гуманітарних наук

М. Л. Ткачук

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія») передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2018 р. для тих абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра на основі освітнього ступеня (або освітньо-кваліфікаційного рівня), здобутого за іншою спеціальністю.

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія») має за мету оцінку мотивації абітурієнта до вступу на навчання; з'ясування рівня його фахових компетенцій; комплексну перевірку знань абітурієнта та його розуміння змісту базового курсу з історії України; визначення його готовності до засвоєння фахових навчальних програм магістерського рівня.

До участі у вступному випробуванні допускаються особи із **середнім балом додатка до диплома у 60 і вище балів**.

Додаткове фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для освітньої програми «Історія» проводиться у формі **тестування** і полягає у виконанні абітурієнтом 20 тестових завдань закритого типу, які містять одну правильну відповідь.

Кількість варіантів тестових завдань – 4.

Тривалість виконання тестових завдань – 80 хв.

Зразки тестових завдань:

1. Берестейський церковний собор відбувся у...

- ① 1596 р.   ② 1569 р.   ③ 1648 р.   ④ 1659 р.

2. Внаслідок Третього поділу Речі Посполитої 1795 року...

- ① Галичина опинилася в складі Пруссії
② Галичина відійшла до Австрійської імперії
③ Київщина, Поділля і Східна Волинь опинилися в складі Російської імперії
④ Річ Посполита припинила своє існування

3. Яка з нижченазваних подій відбулася в 1848 році?

- ① створення Головної Руської Ради у Львові
② скасування кріпосного права в Російській імперії
③ арешт діячів Кирило-Мефодіївського товариства
④ правильна відповідь містить пункти 1, 2 і 3

4. Автором праці «Інтернаціоналізм чи русифікація» був...

- ① В'ячеслав Чорновіл   ③ Іван Драч
② В'ячеслав Брюховецький   ④ Іван Дзюба

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Середньовічна історія України

1. Східнослов'янські племена напередодні утворення Київської держави. Східнослов'янські племенні союзи (назви, територія проживання). Державотворчі процеси у східних слов'ян.

2. Київська держава у X-XIII ст. Теорії походження держави з центром у Києві. Внутрішньополітичні реформи князя Володимира Святославича. Запровадження християнства як державної релігії на Русі і його наслідки. Київська держава за правління Ярослава Мудрого. “Руська Правда”. Причини політичної дезінтеграції Русі. Боротьба руських князівств із кочівниками (назви степових племен, період, причини і наслідки протистояння). Битва на річці Калка. Причини й наслідки монгольської навали. Оборона й падіння Києва. Форми залежності руських князівств від Золотої Орди. Походження й історія поширення назви “Україна”.

3. Галицько-Волинська держава. Історія створення Галицько-Волинського князівства. Причини його дезінтеграції після смерті князя Романа Мстиславича. Внутрішня та зовнішня політика Данила Романовича. Війна за галицько-волинську спадщину в XIV ст.: період, учасники, наслідки.

4. Українські землі в складі Польської Корони, Великого князівства Литовського та інших держав. Спосіб інкорпорації українських земель до складу Польської і Литовсько-Руської держав. Кревська унія (рік, сторони, зміст домовленостей і наслідки). Ліквідація самостійності удільних князівств. Наслідки московсько-литовських воєн першої половини XVI ст. Магдебурзьке право. Литовські Статути. Утворення Кримського ханату, його територія і політика перших правителів. Теорії походження українського козацтва.

Ранньомодерна історія України

1. Українські землі під владою Речі Посполитої у другій половині XVI ст. – першій половині XVII ст. Люблінська унія: причини її укладання, зміст і наслідки. Реєстрове козацтво: час створення і права. Причини козацьких повстань кінця XVI ст. – 20-30-х років XVII ст. Період і напрямки діяльності інтелектуального гуртка в Острозі (перекладацька робота, книгодрукування, Острозька академія). Берестейська унія і її вплив на розвиток церковного життя в Україні. Реформи митрополита Петра Могили.

2. Українська революція середини XVII ст. Причини протистояння сторін. Вимоги козацької старшини до короля і уряду Речі Посполитої у 1648-1649 рр. Зміст Зборівської угоди і «березневих статей». Наслідки Віленського перемир'я 1656 р.

3. Українські землі в другій половині XVII ст. Внутрішня і зовнішня політика гетьмана Івана Виговського. Гадяцький трактат 1658 р. (сторони, зміст, наслідки). Причини й ознаки Руїни. Андрусівське перемир'я і його наслідки. Заселення Слобідської України в другій половині XVII ст. (період, причини і наслідки міграції, її напрямки).

4. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана Івана Мазепи. Коломацькі статті (рік, зміст). Таємна угода гетьмана з Карлом XII, її наслідки. “Пакти й Конституції законів і вольностей Війська Запорозького” (рік, причини прийняття, значення). Заходи російського уряду щодо скорочення козацької автономії. Діяльність Малоросійської колегії і Правління гетьманського уряду (період, функції).

5. Українські землі в другій половині XVIII ст. Причини відновлення гетьманства в 1750 р. Спроби Кирила Розумовського модернізувати козацьку автономію. Політика централізації Катерини II і її наслідки. Діяльність Другої Малоросійської колегії (період, функції, механізми ліквідації автономії). Кючук-Кайнарджийський мирний договір (рік, сторони, причини укладання і наслідки). Гайдамацький і опришківський рухи (період, територія поширення, причини виступів). Поділи Речі Посполитої та інтеграція українських земель до Російської й Австрійської імперій.

Новий час в історії України

1. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. «Українське питання» в програмних документах декабристів. Панславізм (суть поняття). Кирило-Мефодіївське братство (період існування, члени, гасла, причини репресій після викриття).

2. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Галичина у складі імперії Габсбургів (офіційна назва, регіональний поділ). Демократично-просвітницький гурток “Руська трійця” (період існування, склад, діяльність). Причини заборони на поширення альманахів “Зоря” та “Русалка Дністрова”. Весна народів у Галичині (створення українського представницького органу, його вимоги до віденського уряду і здобутки). Причини скасування кріпосницької залежності селян і панщини на західноукраїнських землях.

3. Наддніпрянська Україна в другій половині XIX – на початку XX ст. Особливості та наслідки селянської реформи в Україні. Реформи адміністративно-політичного управління 1860-1870-х рр. Течії в суспільно-політичному русі в Наддніпрянській Україні другої половини XIX ст. Діяльність українських громад і громадсько-політичного руху народників в Україні. Національна політика російського царизму в Україні (Валуєвський та Емський укази). Перша українська політична партія в Наддніпрянщині, рік її заснування, програма, гасла.

4. Західноукраїнські землі в складі Австро-Угорської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст. Народовці, москвофіли і молоді радикали – спільне і відмінне в діяльності представників різних течій українського руху в Галичині. Перша українська політична партія (РУРП), рік її заснування, програма і гасла.

Новітня історія України

1. Українська революція (1917-1920). Вплив Першої світової війни на загострення революційних настроїв у суспільстві. Утворення української Центральної Ради, її партійний склад і політична програма. I-IV Універсали Центральної Ради (дати, зміст, причини і наслідки прийняття). Війна радянської Росії з УНР (період і причини протистояння). Мирний договір у Брест-Литовську (дата, сторони, зміст, наслідки). Успіхи та прорахунки внутрішньої та зовнішньої політики уряду Павла Скоропадського. Політичний курс лідерів Директорії та причини її поразки у боротьбі з опонентами. Утворення Західноукраїнської Народної республіки. Злука УНР і ЗУНР (день, значення). Соціально-економічні перетворення в ЗУНР і причини їх незавершеності. Варшавська угода та Ризький договір (роки, сторони, основний зміст, причини та наслідки). Отаманщина (суть поняття, з якими постатями асоціюється).

2. Радянська Україна в міжвоєнний період. НЕП і особливості її впровадження в Україні. Причини та масштаби голоду 1921-1922 рр. Вхід УСРР до складу СРСР (рік і статус республіки). Коренізація і українізація. Сталінська індустріалізація та колективізація сільського господарства в УСРР. Причини та масштаби голодомору 1932-1933 років. Судові процеси та масові репресії в Україні.

3. Західноукраїнські землі в 1921-1938 рр. Українські землі в складі Польщі, Чехословаччини та Румунії (період, територія, статус). Створення та програма діяльності Організації українських націоналістів. Обставини проголошення незалежності Карпатської України, його наслідки.

4. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945). Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і розподіл сфер впливу в регіоні. Проголошення Акту відновлення Української Держави (дата, ініціатори, наслідки). Голокост. Проблема колабораціонізму. Радянське підпілля та партизанський рух на окупованій території України (період, очільники, найвідоміша операція). УПА (час виникення, очільники, причини створення). Наслідки війни для України.

5. Україна в перші повоєнні роки Внутрішньополітичне та економічне становище УРСР. Голод 1946-1947 рр., його причини, масштаби, наслідки. Повторна радянська заходів областей України. Львівський собор (рік, причина зібрання і наслідки). Операція “Вісла” (рік, зміст, причини, наслідки).

6. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (середина 50-х – середина 60-х рр.). XX з’їзд КПРС і початок лібералізації. Вхід до складу УРСР Кримської області (рік, причини приєднання). Суспільно-політичне життя в Україні. Шістдесятники і дисиденти (спільні і відмінні риси рухів, імена).

7. Україна в період загострення кризи радянської системи (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.). Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні. «Національне питання» в політиці Петра Шелеста і Володимира Щербицького. Стан економіки й наростання соціально-економічної кризи. Рівень життя населення. Опозиційний рух. Українська Гельсінська група (час і причини створення, члени).

8. Україна в роки “перебудови” (1985-1991). Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 1980-х рр. Спроби політичних реформ і зростання політичної активності українського суспільства. Формування багатопартійної системи. Декларація про державний суверенітет України (рік, значення). Спроба державного перевороту в СРСР і реакція на неї політичної еліти України. Проголошення незалежності України.

III. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Основна

1. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації. – Київ, 2000. – 360 с.
2. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., перероблене та розшир. – Київ, 2005. – 582 с.

Додаткова

3. Кульчицький С.В. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.). – Київ, 1999. – 335 с.
4. Русина О. Україна під татарами та Литвою. – Київ, 1998. – 318 с.
5. Толочко О.П., Толочко П.П. Київська Русь. – Київ, 1998. – 349 с.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Додаткове фахове вступне випробування має кваліфікаційний характер та оцінюється за шкалою: «склав/не склав».

У випадку, якщо абітурієнт не склав додаткове вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (спеціалізація «Історія»).

Виконання кожного з 20 тестових завдань оцінюється в балах.

За кожне правильно виконане завдання абітурієнт отримує 1 бал.

Для успішного складання додаткового фахового вступного випробування абітурієнт повинен правильно виконати не менше 50 % тестових завдань.

Відповідність сумарного балу за виконані тестові завдання оцінці за шкалою «склав/не склав» зазначена у таблиці:

Сумарний бал за виконані тестові завдання	Оцінка за шкалою «склав/не склав»
10 —20	Склав
0 —9	Не склав

Голова фахової атестаційної комісії

Н. М. Яковенко